

Velkommen

Anden workshop den 29.oktober 2024
Borgersamling Samskabt Klimahandling

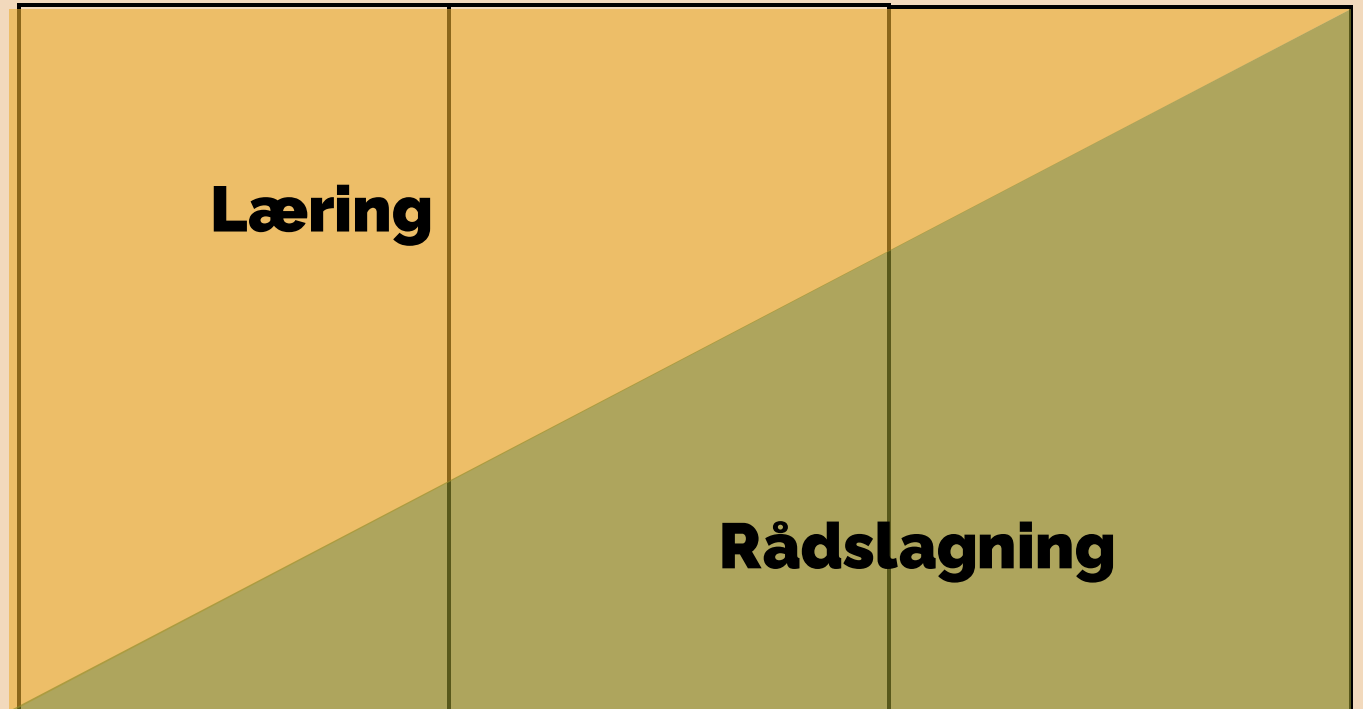

Formål

- *Mere viden*
- *Arbejde indenfor specifikke temaer*
- *Udvikle konkrete ideer til fælles klimahandling.*

Hvor er vi i processen?

- Vi skal stadig have mere viden
- Men mere rådslagning
- Mere arbejde mod konkrete anbefalinger

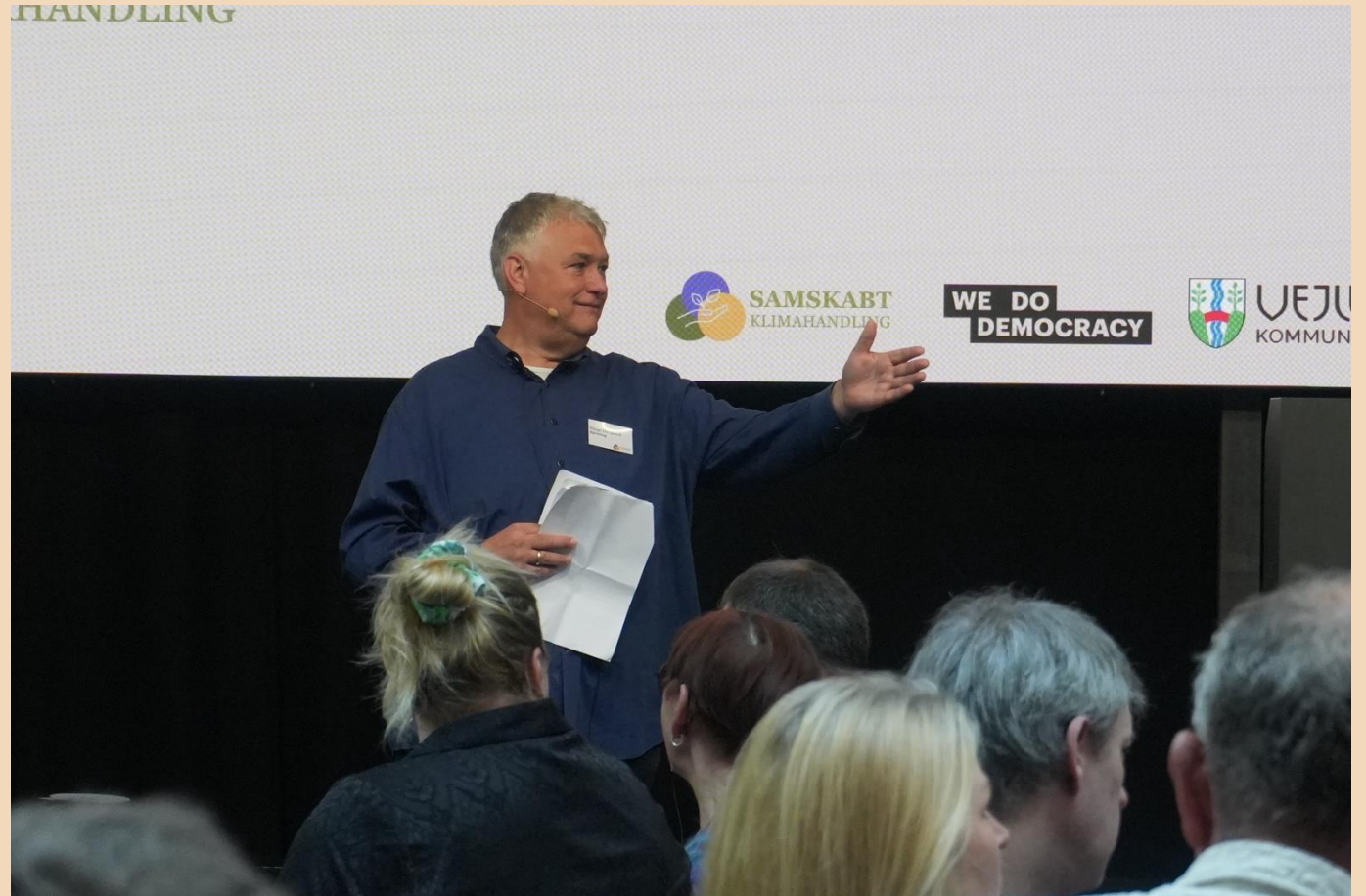
Tilbageblik

Find alt materiale: <https://www.vejle.dk/om-kommunen/vejle-i-udvikling-undersider/materiale-fra-1-workshop/>

Velkomst fra Thyge

Hvis vi kan have den her samtale i øjenhøjde og findes fælles fodslag, så er der større chance for at flere vil se på anbefalingerne og tænke: "det giver egentlig rigtig god mening og det vil jeg gerne være med til."

Forventninger til os selv og proces

- At få ny viden og information
- At udvikle og implementere nye ideer i eget liv, lokalområdet og processen
- Klimabevidsthed
- Fællesskab, mangfoldighed og mobilisering
- Indflydelse

Materiallesamlingen

Vejle Kommunes Klimaindsats

- Mål om at reducere udledning m 70% i 2030

Del 1

- Egen klimapåvirkning (bolig, mad, transport fylder mest)
- Sammenhæng mellem demografi og klimaaftryk

Del 2

- Tilbageslagseffekt (rebound)
- Cirkulær økonomi (ikke nok)

Del 3

- Familie, arbejdsplads som fællesskab
- Smitteeffekt
- Ændringer kræver ændring i materialer, kompetencer, betydninger og regulering

Oplæg

Jette Vindum,

Vejle Kommunes
Klimasekretariat –
Klimapolitisk kontekst i
Vejle Kommune.

Morten Westergaard,

Klimachef i Middelfart
Kommune –
Kommunernes rolle i
den grønne omstilling

Muligheder – hvor er vi allerede på vej?

Affaldshåndtering – ressourcecenter, firstmover på organisk affald, let tilgængeligt.

Madspild

Oplysning – Klimahelte, netværksmøder og økolariet

Transport - Elbusser og kommunale elbiler og cykelstier, Uhrhøj cykler

Begrønning og biodiversitet – Vild med Vilje, grønne områder i byen, beplantning i by og grøftekant

Ressourcebrug og genbrug Refashion Vejle og repaircafé

Energi - Solceller

Udfordringer 1/2

- **Transport og mobilitet** – pris, dårlige busruter, dårlige cykelforhold, mangel på ladestander til cykler og biler.
- **Hvordan ændrer vi vaner hos mig selv og andre** – på lang sigt.
- **Grøn udvikling i landdistrikterne** og små samfund – transport og mere generelt
- **Manglende viden og vidensdeling** om hvad vi kan gøre, både eksisterende tiltag og fonde.

Udfordringer 2/2

- Madspild og adgang til lokale **fødevarer**
- **Affald** – for meget i gaderne, for meget tøj smides ud
- **Biodiversitet**
- **Vandproblemer** og jordskred
- **Rammer, regler og retningslinjer** – fx for solceller, biodiversitet og fremme af kollektive løsninger

Talspersoner

Lisbeth Gaardhøj Petersen

Amanda Marie Nørregård
Schwaner

Hans Hoffensetz

Tom Qvarfot

Frank Bitsch Kristensen

Program

17:00-17:25	Velkomst
17:25-17:45	Introduktion til og opdeling i temaer
17:45-18:10	Forberedelse til ekspertbørsen – stil det gode spørgsmål
18:10-18:40	Ekspertbørs – mere viden
18:40-19:20	Aftensmad
19:20-19:45	Vidensdeling – hvad lærte I i ekspertbørs?
19:45-19:55	Eksempelbørs. En overflyvning af inspirerende projekter fra Vejle, Danmark og verden.
19:55-20:50	Arbejde med vores ambition og konkrete ideer
20:50-21:00	Pause
21:00-21:15	Opsamling i plenum
21:15-21:30	Afrunding og opsamling

Bakspejl

A group of people are seated around tables in a workshop or meeting room. In the foreground, a man in a blue shirt is gesturing while talking to a man in a maroon shirt. Other people are visible in the background, some standing and talking. The room has a dark curtain backdrop.

Opgave med din sidemakker

- Sig hej (igen)
- Hvad hæfter du dig ved når du ser tilbage på sidste gang?

Nær

Fælles

Fjern

Dig

*Familie &
husstand*

*Venner &
naboer*

*Frivillig,
fællesskab,
fritid, råd,
klubber*

*Landsby, bydel,
lokalråd,
boligforening*

*Organisationer
& institutioner*

Kommune

*Region,
stat
og EU*

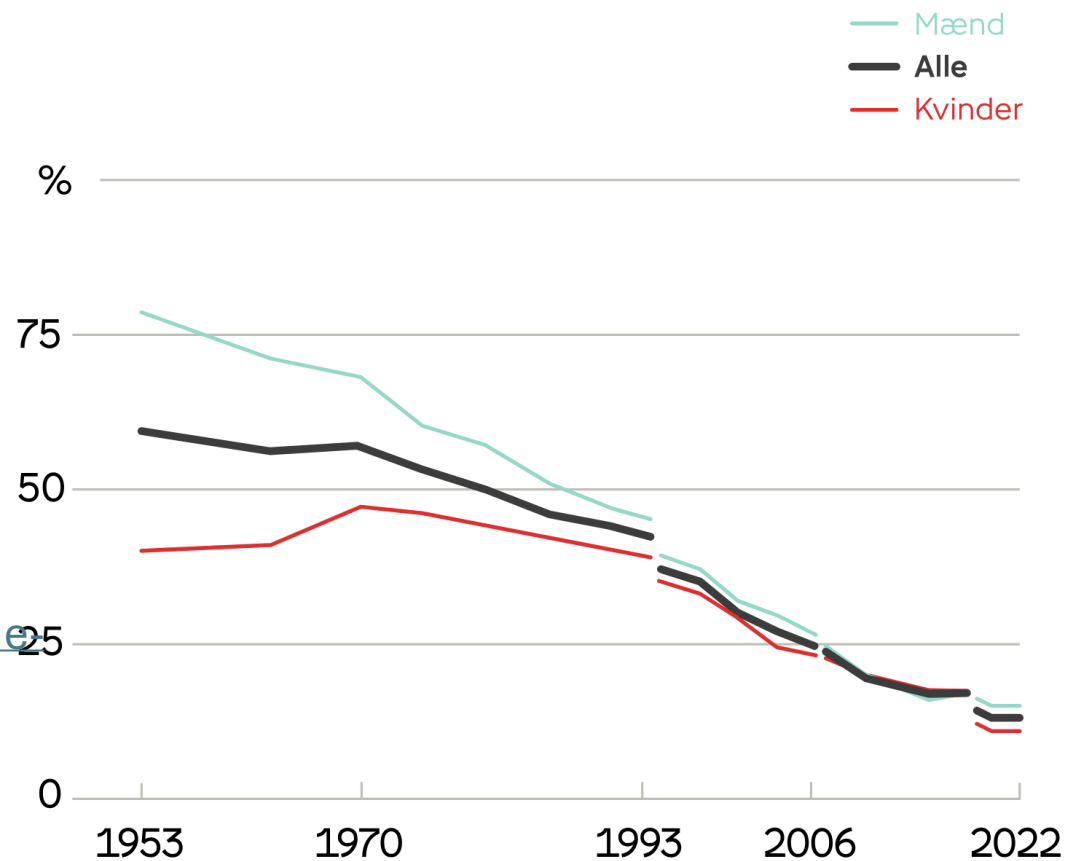
Hvor sker forandringen?

Vi er lykkedes med at sænke andelen af rygere

Andel kvinder og mænd, der ryger dagligt, 1953-2022

” Vi havde en familielæge, der sad og røg i konsultationen. Og når jeg tænker tilbage på min konfirmation, så sad vi jo og røg som 14-årige. Så kom cigaretfadet rundt. Jeg kunne næsten ikke undgå at ryge.

Kurt, 77 år, har røget i over 60 år

<https://www.tv2fyn.dk/odense/kan-du-huske-da-vi-pulsede-los-30-ar-siden-rog-vi-da-i-bussen>

Nær

Fælles

Fjern

Dig

Familie & husstand

Venner & naboer

Frivillig, fællesskab, fritid, klubber

Landsby, bydel, lokalråd, råd, forening

Organisationer, institutioner og virksomheder

Kommune

Region, stat og EU

Du fortæller dine forældre at de skal lade være, at det er ulækkert

Du holder selv op

Du holder op med at servere cigaretfade til fester

Mange sportsområder er røgfri uden der er et lovkrav.

STRØM festival sælger ikke tobaksprodukter.

Bispebjerg sygehus samarbejdsudvalg besluttede at de skulle være røgfri indendørs for personale i 1999 og patienter i 2000. I dag rygefrit både ude og inde.

1993 **forsøger SAS at gøre flyturer røgfri.**

Men pga modstand bla. fra tobaksbranche dropper de det.

Røgfri 1 km strand i Tisvildeleje
Fokus på affald

**Regulering er afgørende,
men politikere skal turde indføre den**

Resten af arbejdet foregår i temaer

At arbejde indenfor et tema, giver mulighed for

- a) At fokusere på de emner som er vigtigst for os og for klimaaftryk*
- b) At fokusere arbejdet – hvilket gør det nemmere at finde på løsninger*

Temaer for vores videre arbejde

1. Hverdagstransport
2. Energi- og varme
3. Madvaner og hvor maden kommer fra
4. Begrønning med klimaeffekt
5. Hvad gør vi med vandet
6. Forbrug og cirkularitet
7. Viden og mobilisering
8. Grøn omstilling i landdistrikterne
9. Rejser

- 1) *Tænk over hvilket tema du vil arbejde med*
- 2) *Gå hen til den røde port og tag en seddel med det nummer på det tema du vil arbejde med*

Mere viden og læring i spil idag

Der er forskellige typer viden

Hverdagseksperter

Holdnings- og praksiseksperter

Forskningseksperter

Ekspertbørsen

Lars Kjerulf Petersen

Adfærdsændringer og
hverdagslivet ift. Grøn omstilling

Værkstedet (her)

Concito v. Zakia (grundet aflysning)
Vejle Kommunes Klimasekretariat

Hverdagstransport
Det kommunale hjørne, spørgsmål
og rapporter om indsatser, puljer
mm.

Værkstedet (her)
Lige udenfor
værkstedet

Morten Wendler Jørgensen
(online)

Klimavenlig kost og madvaner

Magasinet

Refashion Vejle

Lokalt omstillingsprojekt om
bæredygtig mode

Ved deres stand

Laila Kildesgaard
(online)

Lokal energi og varmeproduktion

Arkivet

Celeste Forfang Sørensen
Vild med Vilje (online)

Biodiversitet og lokalt samarbejde
om biodiversitet

Laboratoriet

Astrid Haug

Kommunikation og mobilisering
om klima

Bomuldsloftet

Fordel jer

- Der er 8 eksperthjørner
- Fordel jer på dem I synes er vigtigst og mest interessant
 - Dog godt at sende 1 person til Lars Kjerulff
- Oversigten ligger på bordene, om 2 minutter

Stil det gode spørgsmål

- Orienter jer i opsamlingen fra sidst, giver det anledning til nogle spørgsmål? Eller har I selv nogle spørgsmål?
- Er der noget konkret viden I mangler?
- Hvilke værdier kan være på spil i det her spørgsmål?
- Hvilke forandringer kan give størst effekt?

 SAMSKABT KLIMAHANDLING		MIT NAVN:	
GRUPPE TEMA:		EKSPERTENS NAVN:	
Spørgsmål min gruppe vil stille:		Noter – hvad er vigtigt, hvad lægger jeg mærke til?	
• • • • •		• • • •	
		Idéer	
		• • • •	

Gåbusser til ekspertoplæg

Lars Kjerulf Petersen	Adfærdsændringer og hverdagslivet ift. Grøn omstilling	Værkstedet (her)	Klara
Concito oplæg v Zakia	Hverdagstransport	Værkstedet (her)	Zakia
Vejle Kommunes Klimasekretariat	Det kommunale hjørne, spørgsmål og rapporter om indsatser, puljer mm.	Lige udenfor værkstedet	Rane og Jette
Morten Wendler Jørgensen (online)	Klimavenlig kost og madvaner	Magasinet	Peter
Refashion Vejle	Lokalt omstillingsprojekt om bæredygtig mode	Ved deres stand	Dana
Laila Kildesgaard (online)	Lokal energi og varmeproduktion	Arkivet	Marianne
Celeste Forfang Sørensen Vild med Vilje (online)	Biodiversitet og lokalt samarbejde om biodiversitet	Laboratoriet	Sabrina
Astrid Haug (online)	Kommunikation og mobilisering om klima	Bomuldsloftet	Gitte

Aftensmad tilbage kl 19:20

Huskere

- Skriv ALT ned (hellere for mange noter end for få)
- Skriv helst med blokbogstaver
- Det gode samarbejde
 - Træd frem, træd tilbage
 - Lyt med respekt
 - Led efter enighed og dilemmaer
 - Tænk over at spille hinandens perspektiver, viden og ressourcer ind

Del jeres viden

Opgave 25 min

- 1) Vælg en skribent og en tidstager
- 2) Tag en runde og svar på spørgsmålet:
Hvad var det vigtigste du lærte fra ekspertoplægget om det tema I skal arbejde med?
(Fakta, idé, vinkel, dilemma, inspiration)
- 3) Skriv ned og husk at nå hele bordet rundt

Tema: **HVAD HAR VI LÆRT FRA EKSPERTBESØG?**

Ny viden, fakta og dilemmaer

Tema: **HVAD HAR VI LÆRT FRA EKSPERTBESØG?**

Ideer til forandring

Andre har gjort...

LOKAL GRØNTSAGSPRODUKTION

Hvad: Nærmiljøhaver, lokale grøntsagshaver, fælles træplantningsinitiativ, plantefællesskaber.

Hvem: Drives ofte af frivillige, åbne for alle, kommunen kan stille områder til rådighed.

Inspiration til implementering: Byhaver fra Norge og Danmark samt "ReRooting plantefællesskab" i Vejle. Etablering af byhaver, samt organisering af workshops, plante- og høstdage samt sociale events, hvor lokale beboere kan lære om dyrkning og bæredygtighed. Facilitere vidensudveksling og deling af planter og frø.

Mål og værdier: Skabe grønne, urbane åndehuller; fremme fællesskab og lokalt engagement; øge bevidstheden om bæredygtighed; støtte lokal fødevareproduktion.

REGNVANDSOPSAMLING

Hvad: Regnbede, grønne facader og vandlegepladser, der samlet bidrager til bæredygtig regnvandshåndtering.

Hvem: Drives ofte af frivillige, åbne for alle, etablering af større projekter kræver ofte kommunale tilladelser og teknisk planlægning og udførelse.

Inspiration til implementering: Initiativer inkluderer regnbede langs gader og pladser, grønne facader på bygninger, og vandlegeplads der kombinerer leg med effektiv regnvandshåndtering. I São Paulo har lokalsamfundet startet et projekt for regnvandsopsamling for at bekæmpe vandmangel og fremme bæredygtige vandforsyninger. Beboerne lærer at bygge egne regnvandsopsamlingsystemer, hvilket reducerer vandforbruget og beskytter miljøet.

Mål: Forbedre lokal vandforvaltning.

LOKALE BORGERFORUM

Hvad: Lokale borgerfora, hvor beboere mødes for at diskutere og handle på bæredygtige løsninger til lokale problemer.

Hvem: Drevet af lokale borgere, med støtte fra kommunen i form af lokaler, økonomisk støtte eller hjælp til facilitering.

Inspiration til implementering: "Lambeth Forum Network" i Storbritannien samler borgere for at tackle bæredygtighedsudfordringer som samkørsel og affaldshåndtering. De arbejder sammen med myndighederne for at skabe konkrete forbedringer og fremme aktivt borgerengagement.

Formål og værdier: Borgerinddragelse, bæredygtighed, lokal udvikling, fællesskab.

LOKAL KOMPOSTERING

Hvad: Lokalt komposteringsprogram, hvor organisk affald omdannes til kompost.

Hvem: Drevet af frivillige, beboere, kommunale myndigheder, husstande og lokale virksomheder.

Inspiration til implementering: Inspiration fra "Transition Streets"-bevægelsen. Arranger workshops om korrekt sortering af organisk affald og kompostering. Planlæg fælles komposteringsdage og events, hvor beboerne kan aflevere affald og lære om fordelene ved kompostering. Brug den producerede kompost til lokale haver og grønne områder.

Formål og værdier: Reducere affaldsmængder, forbedre jordkvaliteten i lokale haver og grønne områder.

FÆLLESEJET ENERGI

Hvad: Lokalt ejede vedvarende energianlæg som sol- og vindenergi for at producere ren energi til boliger og virksomheder.

Hvem: Lokale fællesskaber, der samarbejder om at installere solpaneler og vindmøller. Deltagerne inkluderer private borgere, virksomheder og kommuner.

Inspiration til implementering: "Rise of Community Energy UK", lokale fællesskaber samarbejder om at opsætte solpaneler og vindmøller, og dermed fremme vedvarende energiløsninger.

Formål og værdier: Bæredygtighed, lokalt ejerskab, økonomiske fordele, CO2-reduktion.

TRÆK PATRULJEN

Hvad: Nabogrupper der hjælper hinanden og naboer til at få styr på træk og utætheder. Hjælp hinanden med at tætte døre og vinduer for hinanden og diskuterede muligheden for at forbedre isoleringen af deres hjem.

Hvem: Naboer og folk med hænderne skruet godt på.

Inspiration til implementering: Inspiration: "Draught busters" - har både produceret online materialer men kommer også ud til folk i deres hjem og gennemser huset med ejeren.

Formål og værdier: Spare penge, sænke udledninger, hjælpe naboer, skills og DIY

TOTNES - "NØDDEHOVEDSTADEN I STORBRITANNIEN"

Hvad: Skovplantningsinitiativer i den engelske by Totnes, hvor der blev plantet nøddetræer. Initiativet skulle både sikre adgang til fødevarer, træskygge og var samtidig en god brandingstrategi for byen der trak overskrifter i hele landet.

Hvem: Kommune og borgere i Totnes.

Inspiration til implementering: Sponsorering af træer, hjælp til lokale om at plante dem i egen have. Fritidsjob til unge, der passer træerne (vander og holder øje).

Formål og værdier: Sankekultur, adgang til fødevarer, lokal fødevarerproduktion.

SHEFFIELD HVEDE EKSPERIMENTET

Hvad: Lokale i Sheffield dedikerer et 2x2 m bed til at dyrke en traditionel hvedesort. Dyrkning, høst og forarbejdning skete manuelt og kollektivt, en ny måde at forbinde sig med mad, kornproduktion og brødlavning.

Hvem: Kunstfonde, kunstnere, lokale dyrkere, bagere og dokumentarfolk.

Inspiration til implementering: Sheffield Wheat Experiment, var et kunstprojekt om hjemmehørende arter, klimaforandringer og fødevarerproduktion som involverede mange lokale borgere.

Formål og værdier: Kunstprojekt, bevaring af ældre frøtyper, traditionel kultur, mad, fødevarer.

BÆREDYGTIGT IVÆRKSÆTTERI

Hvad: Et forum, der støtter lokale iværksættere i at udvikle bæredygtige forretningsmodeller med fokus på miljø og jobskabelse..

Hvem: Lokale iværksættere, virksomheder, kommune, investorer og eksperter.

Inspiration til implementering: "Lambeth Local Entrepreneur Forum" i UK, hjælper lokale iværksættere med at skabe miljøvenlige forretningsmodeller. Forummet samler lokalsamfundet til at støtte nye virksomheder med alt fra finansiering, viden, lokaler, mentoring, webdesign og meget mere.

Formål og værdier: Bæredygtighed, samarbejde, innovation, med fokus på både miljømæssig og social værdi.

MADSPILDSCAFÉ

Hvad: En café, der serverer måltider lavet af madoverskud, der ellers ville være blevet smidt ud.

Hvem: Drives af frivillige, med samarbejde fra lokale supermarkeder, restauranter og landmænd til at indsamle overskudsmad.

Inspiration til implementering: "Fishguard Surplus Food Café" i Storbritannien, får overskudsmad fra lokale butikker og landmænd, tilbereder det med hjælp fra frivillige og serverer det til lokalbefolkningen mod en lille donation.

Formål og værdier: Bekæmpelse af madspild, fremme fællesskab, oplysning om bæredygtige madvaner.

DELEBIL OG SAMKØRSEL

Hvad: Delebilsordninger, fælles køretøjer tilgængelige for lokalsamfundet eller naboer der deler bil.

Hvem: Drives af deltagende borgere, med kommunen som mulig støtte ved at stille parkeringspladser eller infrastruktur til rådighed.

Inspiration til implementering: Initiativ kan starte fra lokalbefolkningen gennem en nabo-til-nabo-billøsning, hvor ejere af private biler udlejer deres bil til andre via en online platform eller app. I nogle franske kommuner eksperimenterer man med at gøre det at blaffe mere almindeligt og accepteret og har lavet en app, hvor blaffere kan registrere når de har brug for et lokalt lift.

Formål og værdier: Fremme grøn transport, reducere CO2-udledning, gøre transport mere bæredygtig og økonomisk fordelagtig for alle.

KØR MINDRE INITIATIV

Hvad: Et initiativ, der opfordrer folk til at køre mindre bil og vælge bæredygtige transportformer som cykling, gåture, samkørsel og offentlig transport.

Hvem: Alle, der ønsker at mindske deres klimaaftryk ved at vælge grønnere transportmuligheder.

Inspiration til implementering: "The Million Miles Project" i UK bruger kampagner og workshops til at fremme fællesskabsbaserede løsninger, der hjælper folk med at skifte til mere bæredygtige transportformer. Reducerede bilforbruget med 1.1% og sparede 718 t CO₂ om året.

Formål og værdier: Bæredygtighed, sundhed, fællesskab, med fokus på at reducere bilkørsel og skabe grønnere transportvaner.

MILJØUNDERVISNING FOR UNGE

Hvad: Miljøundervisning for unge, der engagerer dem i bæredygtighed og miljøbevidsthed gennem workshops, skoleprogrammer og hands-on aktiviteter.

Hvem: Drevet af lokale iværksættere, virksomheder, kommune og eksperter, der bidrager med viden og ressourcer.

Inspiration til implementering: "EcoCrew Environmental Awareness Programme" i Sydafrika integrerer miljøundervisning i skoler og lokalsamfund med praktiske øvelser, der motiverer unge til bæredygtig handling.

Formål og værdier: Bæredygtighed, uddannelse og engagement i at skabe en ny generation af miljøbevidste borgere.

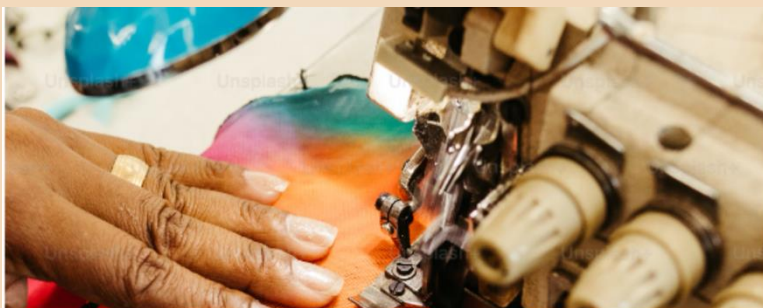
GENBRUGS-INDKØBSCENTER

Hvad: Et genbrugs-indkøbscenter, der sælger brugte varer fra en genbrugs- og affaldsstation.

Hvem: Et initiativ drevet af affaldsstationer for at fremme genbrug og cirkulær økonomi.

Inspiration til implementering: "Resirkula" genbrugskøbscenter i Norge sælger ting som ellers ville ende som affald, direkte fra genbrugsstationen ved siden af. Affald omdannes til ressourcer gennem lokalt salg af genbrug.

Formål og værdier: Affaldsreduktion, bæredygtighed og cirkulær økonomi.

BAG IT UP SYFÆLLESSKAB

Hvad: Syfællesskab i Vejle, hvor asylkvinder og frivillige samarbejder om at reparere og upcycle genbrugstekstiler.

Hvem:: Lokale asylkvinder og frivillige.

Inspiration til implementering: En iværksætter har sammen med Røde Kors og Vejle Kommune etableret et produktionsværksted, der fremmer integration, færdighedsudvikling og bæredygtigt tekstilforbrug.

Formål og værdier: Fællesskab, færdighedsudvikling, genbrug og integration.

REPAIR CAFÉ

Hvad: En global bevægelse, startet i Holland, hvor frivillige tilbyder gratis reparationer af alt fra elektronik til tøj for at reducere affald og fremme genbrug.

Hvem: Frivillige der organiserer og hjælper med reparationer. Kommuner eller foreninger stiller nogle steder lokaler til rådighed.

Inspiration til implementering: Frivillige med forskellige færdigheder hjælper med at reparere genstande. Der arrangeres også events og workshops om reparation og genbrug.

Formål og værdier: Reduceret affald, øget bevidsthed om genbrug og fremme af bæredygtighed.

NABOLAGSHUS- BIERMANNSGÅRDEN

Hvad: historisk tømmerhus i Norge, omdannet til et nabolagshus for børn, unge og lokalsamfundet.

Hvem: Ejeren, Biermannsgårdens legat, i samarbejde med SoCentral, samt lokale beboere og børn og unge.

Inspiration til implementering: Det gamle tømmerhus er blevet bevaret og opdateret til et moderne, inkluderende nabolagshus. Lokalsamfundet er blevet inddraget i udviklingen.

Formål og værdier: Bevaring, genbrug og fællesskab.

KLIMAVENLIG MADLAVNING

Hvad: Lokalråd eller forening inviterer til en workshop eller et forløb om sund og klimavenlig madlavning. I workshoppen laves der mad til en fællesspisning hvor alle i lokalsamfundet er inviteret.

Hvem: Borgere der gerne vil være bedre til at lave klimavenlig og sund mad - og dem der gerne vil have mere fællesskab i lokalsamfundet.

Inspiration til implementering: Organisationen SpisDanmark har gennemført enkeltstående workshops og fællesspisninger i mere end 10 lokalsamfund i Vejle Kommune - det kunne udvides til et forløb?

Formål og værdier: Klimavenlig madkultur og lokale fællesskaber

TRANSITION STREET

Hvad: Grupper af 5-8 naboer fra en vej der mødtes over 7 møder for at diskutere vand, energi, fødevarer, transport, forbrug/ressourcer og næste skridt for gruppen.

Hvem: Små nabogrupper af husstande. Hver husstand skar i det første projektår (2009) sin årlige udledning med 1.3 ton.

Inspiration til implementering: Transition Street guide findes på engelsk. I det oprindelige projekt fik husstande, som deltog, rabat på at få opsat solceller. Det vigtigste resultat for deltagerne var dog nabofællesskaber, med nogle nabogrupper der stadig mødes mange år efter.

Formål og værdier: Spare penge, sænke udledninger, hjælpe naboer.

GRØNNE FÆLLESOMRÅDER

Hvad: Grundejer-, andels-, bolig- eller andre foreninger omlægger deres fællesområder til klima- og biodiversitetsvenlig drift.

Hvem: Bestyrelse (projektledere) og medlemmerne (praktisk arbejde) i foreninger, som har grønne fællesområder

Inspiration til implementering: Grundejerforeningen Stenagervænget i Skibet har gennemført en omlægning af deres 4 ha. fællesområder, hvor medlemmerne har plantet mere end 1000 træer af foreningens medlemmer, etableret blomstereng og regnvandsforsinkelse, mv.

Formål og værdier: Fællesskab og medejerskab til omstillingen af driften af grønne områder

DELE- CYKLER OG BILER

Hvad: Etablering af delebils- og dele-elcykelordninger i landsbyer eller bydele.

Hvem: Lokalråd eller foreninger driver ordningen evt. i samarbejde professionel leverandør.

Inspiration til implementering: Projektet Urhøj Cykler har etableret et samarbejde med cykelhandlerne i Vejle omkring udlån af el-cykler på månedbasis til borgere, der er nysgerrige på transportformen. Vejle Kommune har støttet lokalsamfund, der gerne vil have en delebilsordning.

Formål og værdier: Deleøkonomi, grøn transport, adfærdsændringer

MAKERSPACE

Hvad: Et 'makerspace' er en slags kulturhus, hvor borgere har adgang til faciliteter, som gør det muligt sammen at dyrke interessen for et håndværk, fx træ, tekstil, havebrug, etc.

Hvem: Borgere i alle aldre med interesse for håndværk

Inspiration til implementering: Skibet Makerspace har opbygget et grønt kulturhus, hvor medlemmerne har adgang til træ- og syværksted, der er en fælleshave og udekøkken og stedet danner rammen om workshops og events, der inspirerer til grøn omstilling.

Formål og værdier: Håndværk, fællesskab og folkeoplysning

MINI-SKOVE

Hvad: En mini-skov kan være på så lidt som 2 m² når den plantes efter Miyawaki-metode. Her plantes der tæt med mange forskellige arter, hvilket øger væksthastighed og biodiversitet.

Hvem: Kommuner, foreninger, skoler og institutioner, der råder over mindre grønne arealer til skovrejsning.

Inspiration til implementering: Elever fra Rosborg Gymnasium og Jelling Friskole har været med til at plante miniskov i deres nærmiljø. Etableringen af miniskov er et spændende læringsrum, hvor de også kan prøve kræfter med at drive projekter og rejse finansiering - og opleve de kan gøre en forskel. Andre steder er det kommunen eller private, der inviterer borgere til at være med i projekter.

Formål og værdier: Medejerskab, undervisning og folkeoplysning.

GRØN BYFEST

Hvad: Byfest med fokus på aktiviteter, der både skaber fællesskab og bidrager til mobilisering af lokalsamfundet omkring omstilling

Hvem: Frivillige, foreninger eller lokalråd, der organiserer byfester arrangementer.

Inspiration til implementering: Foreningen Jelling Heritage har igennem flere år organiseret et bæredygtig festuge, som bl.a. omfatter fællessang, en grøn høstfest, hvor der serveres en middag lavet af overskudsmad fra lokale supermarkeder, foredrag og workshops om bæredygtigt byggeri, natursyn og biodiversitet, loppemarked, mv.

Formål og værdier: Fællesskab, madspild, folkeoplysning, genbrug

BÆREDYGTIGT TØJFORBRUG

Hvad: Tøjbytteskabe og - markeder, tekstil repair-café, genbrugs- og opcyklingsmodeuge, mv.

Hvem: Frivillige, foreninger eller lokalråd

Inspiration til implementering: Projektet Refashion Vejle har etableret mere end 10 bytteskabe i samarbejde med lokale frivillige rundt og uddannelsesinstitutioner i Vejle Kommune, de organiserer tøjbyttemarkeder i samarbejde med Økolariet, repaircafé i Spinderihallerne og har lavet en modeuge, Refashion Week, som modstykke til Copenhagen Fashion Week.

Formål og værdier: Genbrug, opcyklings, bæredygtig tøjkultur

Huskere

- Skriv ALT ned (hellere for mange end for få)
- Skriv helst med blokbogstaver
- Det gode samarbejde
 - Træd frem, træd tilbage
 - Lyt med respekt
 - Led efter enighed og dilemmaer
 - Tænk over at spille hinandens perspektiver, viden og ressourcer ind

Hvor skal vi hen?

Hvis vi skal leve godt og med et langt lavere klimaaftryk i Vejle Kommune, skal vi sammen... F.eks.:

- Sørge for at halvdelen af turene indenfor kommunen foregår uden bil
- Ingen kører alene i bil
- Alle ture under 5 km foregår uden bil

Opgave: Diskuter jeres ambition og bliv enige

15 min

 Vores ambition for _____ (Tema)

"Hvis vi skal leve godt og med langt lavere klimaaftryk i Vejle Kommune, skal vi sammen....."

Pause

20.15 – 20.25

Udvikling af ideer til initiativer

Hvad skal vi sætte gang i? Som borgere, fællesskaber og kommune, i fællesskab?

Opgave- 5 min

Reflekter alene eller med en sidemakker.

Kan være konkrete initiativer eller brede indsatser – hvad ville du have lyst til at deltage i?

Tema:	Nær	Fælles			Fjern		
Dig	Familie & husstand	Venner & naboer	Frivillig, fællesskab, fritid, klubber	Landsby, bydel, lokalråd, råd, forening	Organisationer, institutioner og virksomheder	Kommune	Region, stat og EU

 SAMSKAB KLIMAHANDLING

Del ideer med hinanden

Opgave – del jeres ideer med hinanden
25 min

- 1) Vælg en skribent og tidstager
 - 2) Tag en runde, hvor alle siger alle deres ideer og de bliver skrevet op under den arena, hvor initiativet skal tages
- Er der nogle ideer som er ens? Sæt ring om dem/slå dem sammen.
 - Kan nogle af ideerne bredes ud over flere arenaer?

Tema:	Nær	Fælles			Fjern		
Dig	Familie & husstand	Venner & naboer	Frivillig, fællesskab, fritid, klubber	Landsby, bydel, lokalråd, råd, forening	Organisationer, institutioner og virksomheder	Kommune	Region, stat og EU

 SAMSKABT KLIMAHANDLING

Vores bedste ideer

Runde til alle grupper:

Del jeres ambition og 1 eller 2 ideer I har snakket om ved bordet.

Hvad har vi nået i dag

- Vi har snakket med praksis- og forsker-eksperter
- Vi har sat retning for vores arbejde
- Vi har arbejdet med vores første ideer

UBRUGTE SLIDES

1950'erne

- Helt tilbage i 1920'erne mistænker forskere rygning for at være årsag til lungekræft. I 1950'erne bliver sammenhængen bevist. Men først i 1964 anbefaler et udvalg i Indenrigsministeriet, at der iværksættes oplysning, som kan afholde børn og unge fra at tillægge sig samme rygevaner som deres forældre

Hvad gør tobaksindustrien?

- Tobaksindustrien benægter hårdnakket, at tobak er skadeligt, og sår tvivl om forskningen. De intensiverer markedsføringen med reklamer i ugeblade og aviser. Den stigende opmærksomhed på kræftrisikoen bliver mødt med nye produkter som filtercigaretter, light cigaretter og mentolsmag. Tiltag, der gør det mere behageligt at ryge og fejlagtigt giver indtryk af cigaretter, der er mindre farlige.

1950'erne

Bliver bevist at rygning er sundhedsskadeligt.

Tobaksindustri spreder falsk information + laver "light" produkter

1980'erne

Regering nedsætter tobaksråd.

Forbyder reklamer

1990'erne

Første rygelov der begrænser rygning i offentlige lokaler.

Kommuner skal fastsætte regler, nogle steder rygefri dele af lærerværelser.

2007

Rygeloven – forbudt at ryge på cafeer, restauranter, arbejdspladser, uddannelsessteder, offentlige bygninger og i offentlige transportmidler

” I slutningen af 80'erne måtte vi elever ryge i folkeskolens kantine. Det var det samme, da jeg kom i gymnasiet. De første 15 minutter af spisepausen var røgfri, og derefter var der fri rygning på alle fællesområder.

Louise, 49 år, tidligere festryger

90'ern

I 1995 kommer en rygelov, der begrænser rygning i offentlige lokaler og transportmidler. For første gang bliver det slået fast, at vi skal begrænse passiv rygning. På det tidspunkt er det et nybrud at tænke på ikke-rygerne. Som noget nyt skal kommunerne fastsætte regler for røgfri miljøer på de kommunale arbejdspladser. Nogle kommuner beslutter, at lærerværelser bliver opdelt i ryge- og ikke-rygeområder. I 1997 forbyder SAS rygning på alle afgang.

obaksskaderådet og Hjerteforeningen udvikler vi værktøjer til rygestop. Kræftens Bekæmpelse lancerer en telefonhjælpelinje, Røgfri Linjen, der senere bliver til Stoplinien og overtages af Københavns Kommune.

I 1990'erne kommer der små advarselstekster på tobakspakkerne

Og rygeloven fra 1995 begrænser rygning i offentlige lokaler og transportmidler. I 2002 bliver der indført reklameforbud. Det betyder, at tobaksproducenterne ikke må reklamere i for eksempel blade og heller ikke sponsere kulturbegivenheder som koncerter og lignende. Erkendelsen af, at information ikke er nok, kombineret med krav fra EU, fører i denne periode til rygeforbud for elever på skolerne. I 2008 bliver det forbudt at sælge tobak til unge under 18 år.

1980'erne

I 1987 nedsætter regeringen Tobaksskaderådet, der skal styrke det forebyggende arbejde på sundhedsområdet. Rådet står bag kampagner som Røgfri Årgang målrettet skoleelever. I 1988 bliver tobaksreklamer på tv forbudt. Og samme år indføres en lov, som skal sikre, at man ikke mod sin vilje bliver udsat for tobaksrøg på statslige arbejdspladser og i transportmidler. Loven er dog meget vag og får ikke den store betydning.

” I slutningen af 80'erne måtte vi elever ryge i folkeskolens kantine. Det var det samme, da jeg kom i gymnasiet. De første 15 minutter af spisepausen var røgfri, og derefter var der fri rygning på alle fællesområder.

Louise, 49 år, tidligere festryger

Oo'erne

Men trods protesterne bliver rygeloven indført i 2007, så nu må man udenfor, hvis man vil ryge, mens man er på restaurant, på arbejde eller til koncert. Dog med nogle spøjse undtagelser: Man må stadig ryge på enkeltmandskontorer og værtshuse under 40 kvadratmeter.

10'erne

2014 indfører DSB for eksempel forbud mod rygning på banegårde og perroner.

I løbet af et par år får Danmark både tobak under disken, neutrale cigaretpakker og røgfri skoletid på grundskoler og ungdomsuddannelser. Prisen på en pakke cigaretter stiger fra 40 til 60 kroner. Snart falder andelen af unge rygere

Regulering er vigtigst, men politikere skal turde indføre den

1950'erne

Bliver bevist at rygning er sundhedsskadeligt.

Tobaksindustri spreder falsk information + laver "light" produkter

1980'erne

Meget frivillig aftaler og stop for reklamer

1990'erne

Første rygelov der begrænser

rygning i offentlige lokaler.

Kommuner skal fastsætte regler, nogle steder rygefri dele af lærerværelser.

2007

Rygeloven – forbudt at ryge på cafeer, restauranter, arbejdspladser, uddannelsessteder, offentlige bygninger og i offentlige transportmidler

” I slutningen af 80'erne måtte vi elever ryge i folkeskolens kantine. Det var det samme, da jeg kom i gymnasiet. De første 15 minutter af spisepausen var røgfri, og derefter var der fri rygning på alle fællesområder.

Louise, 49 år, tidligere fetryger

- Organisationen Røgfri Fremtid er partnere med virksomheder, kommuner og skoler for at begrænse rygningen på offentlige områder og i skole/arbejdstid
- Tisvildeleje har 1 km røgfri strand